

XALQ OG‘ZAKI IJODINI INTERAKTIV VA RAQAMLI TA’LIM MUHITIDA INTEGRATSIYALASH ORQALI MILLIY MADANIYAT VA QADRIYATLARNI O‘RGATISH.

*Rahmonova Zamira Yakubjanovna
ADPI Boshlang‘ich ta’lim
kafedrasida katta o‘qituvchisi
zamirarahmonova4@gmail*

<https://doi.org/10.5281/zenodo.19425106>

Annotatsiya: Ma’lumki zamonaviy oliy pedagogik ta’limda xalq og‘zaki ijodini o‘qitishning innovatsion va interaktiv metodlarini o‘rganishga alohida e’tibor qaratiladi. Raqamli texnologiyalar, multimediyaviy vositalari va interaktiv platformalar pedagogik jarayonni transformatsiyalash imkonini beradi, bu esa talabalarni ijodiy tafakkurini rivojlantirish va milliy madaniyat hamda qadriyatlarni chuqur anglashga yo‘naltiradi.

Tadqiqotda xalq og‘zaki ijodini interaktiv storytelling, virtual va kengaytirilgan haqiqat (VR/AR), gamifikatsiya, raqamli platformalar va sun’iy intellekt asosidagi o‘quv muhitlariga integratsiyalash usullari ko‘rib chiqiladi. Ushbu yondashuvlar talabalarining o‘quv jarayonidagi faolligini oshiradi, analitik va ijodiy fikrlashni rag‘batlantiradi hamda madaniy qadriyatlarni amaliy tarzda o‘zlashtirishga xizmat qiladi.

Natijalar shuni ko‘rsatdiki, xalq og‘zaki ijodini interaktiv va raqamli ta’lim muhitiga samarali integratsiyalash pedagogik jarayonni modernizatsiya qiladi va talabalarining ijodiy kompetensiyalarini rivojlantiradi, bu esa yangi innovatsion pedagogik strategiyalarni ishlab chiqish uchun poydevor yaratadi.

Kalit so‘zlar: xalq og‘zaki ijodi, interaktiv ta’lim, raqamli ta’lim muhiti, milliy madaniyat, didaktik innovatsiyalar, kreativitet, VR/AR, gamifikatsiya.

Аннотация: В современном высшем педагогическом образовании особое внимание уделяется изучению инновационных и интерактивных методов преподавания устного народного творчества. Цифровые технологии, мультимедийные инструменты и интерактивные платформы трансформируют образовательный процесс, способствуя развитию творческого мышления студентов и углубленному усвоению национальной культуры и ценностей.

В исследовании рассматриваются методы интеграции устного народного творчества с использованием интерактивного сторителлинга, виртуальной и дополненной реальности (VR/AR), геймификации, цифровых платформ и AI-сред. Эти подходы повышают активность студентов, стимулируют аналитическое и творческое мышление и способствуют практическому освоению культурных ценностей.

Результаты показывают, что интеграция устного народного творчества в интерактивную и цифровую образовательную среду модернизирует педагогический процесс и развивает творческие компетенции студентов, создавая основу для новых инновационных педагогических стратегий.

Ключевые слова: устное народное творчество, интерактивное обучение, цифровая образовательная среда, национальная культура, дидактические инновации, креативность, VR/AR, геймификация.

Abstract: In modern higher pedagogical education, special attention is given to studying innovative and interactive methods for teaching oral folk art. Digital technologies, multimedia

tools, and interactive platforms are transforming the educational process, fostering the development of students’ creative thinking and deep understanding of national culture and values.

The study examines methods of integrating oral folk art using interactive storytelling, virtual and augmented reality (VR/AR), gamification, digital platforms, and AI-based environments. These approaches increase student engagement, stimulate analytical and creative thinking, and facilitate the practical assimilation of cultural values.

The results show that integrating oral folk art into interactive and digital learning environments modernizes the pedagogical process and enhances students’ creative competencies, providing a foundation for new innovative pedagogical strategies.

Keywords: oral folk art, interactive learning, digital learning environment, national culture, didactic innovations, creativity, VR/AR, gamification.

Kirish

Oliy pedagogik ta’limda xalq og‘zaki ijodi talabalarning ijodiy, tanqidiy va madaniy tafakkurini rivojlantirishda muhim vosita hisoblanadi. Bugungi kunda pedagogik jarayon raqamli texnologiyalar, interaktiv platformalar, virtual va kengaytirilgan haqiqat (VR/AR) hamda sun’iy intellekt asosidagi o‘quv muhitlari orqali transformatsiyalanmoqda. Ushbu innovatsion vositalar talabalarni faol ishtirok etishga, ijodiy va analitik fikrlashni rivojlantirishga hamda milliy madaniyat va qadriyatlarni amaliy tarzda o‘zlashtirishga yo‘naltiradi.

Xalq og‘zaki ijodini interaktiv va raqamli muhitga integratsiyalash pedagogik jarayonni modernizatsiya qiladi, ta’lim sifatini oshiradi va talabalarda kreativ kompetensiyalarni rivojlantirishga imkon yaratadi. Interaktiv storytelling, VR/AR, gamifikatsiya va AI-asosidagi platformalar bu jarayonda asosiy metodlar sifatida qo‘llaniladi. Tadqiqot dolzarbligi shundaki, ular orqali talabalarda milliy qadriyatlarni chuqur anglash, mustaqil va ijodiy fikrlashni rag‘batlantirish mumkin bo‘ladi hamda yangi innovatsion pedagogik strategiyalarni ishlab chiqishga ilmiy asos yaratadi.

Adabiyotlar tahlili va metodlar

Oliy pedagogik ta’limda xalq og‘zaki ijodini o‘qitish masalasi pedagogika fanida keng o‘rganilgan. An’anaviy yondashuvlarda (Ivanov, 2018; Karimova, 2020) asosan matnlarni tahlil qilish, hikoya qilish va seminar mashg‘ulotlari orqali ijodiy tafakkur shakllantiriladi. Biroq, so‘nggi yillarda raqamli va interaktiv texnologiyalarning ta’lim jarayoniga integratsiyasi ilmiy adabiyotlarda katta e’tibor qozonmoqda (Smith & Jones, 2021; Lee et al., 2022).

Masalan, interaktiv storytelling va multimediyaviy vositalari orqali talabalarga xalq og‘zaki ijodi misollarini vizual va audio shaklda taqdim etish samaradorligi ko‘rsatildi. VR/AR texnologiyalari esa talabalarni immersiv o‘quv muhitida milliy madaniyat va qadriyatlarni o‘zlashtirishga jalb qiladi (Chen et al., 2023). Shu bilan birga, gamifikatsiya va AI-asosidagi monitoring tizimlari talabalarning o‘quv jarayonidagi faolligini oshiradi va ularning ijodiy qobiliyatlarini real vaqt rejimida rivojlantirishga yordam beradi (Brown, 2022; Zhang & Liu, 2023).

Ushbu adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, xalq og‘zaki ijodini zamonaviy ta’lim muhitida o‘qitishda interaktiv va raqamli texnologiyalardan foydalangan holda talabalarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish, milliy qadriyatlarni chuqur anglash va tanqidiy fikrlashni shakllantirish samarali usul hisoblanadi.

Ushbu tadqiqotda quyidagi metodlar qo‘llaniladi:

➤ Nazariy tahlil – Xalq og‘zaki ijodi, interaktiv pedagogik texnologiyalar va raqamli ta’lim platformalari bo‘yicha zamonaviy ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish.

➤ Eksperimental metod – Talabalar bilan VR/AR, interaktiv storytelling va multimediyaviy vositalari yordamida xalq og‘zaki ijodi misollarini o‘qitish, natijalarni kuzatish va talabalarning ijodiy va tanqidiy fikrlash darajasini baholash.

➤ Raqamli modellashtirish va simulyatsiya – Matlab, Unity yoki boshqa VR/AR platformalar yordamida xalq og‘zaki ijodi asosidagi o‘quv mashg‘ulotlarini simulyatsiya qilish va talabalarning ijodiy javoblarini tahlil qilish.

Natijalar va muhokama

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, interaktiv va raqamli ta’lim muhitida xalq og‘zaki ijodini o‘qitish talabalarning ijodiy va tanqidiy tafakkurini sezilarli darajada rivojlantiradi. VR/AR texnologiyalari va multimediya resurslari orqali talabalarga milliy hikoyalar, maqollar va ertaklarni taqdim etish ularning madaniy savodxonligini oshirdi va milliy qadriyatlarni amaliy anglashga yordam berdi. Gamifikatsiya elementlari va interaktiv storytelling talabalarning darsdagi faolligini oshirdi, motivatsiyasini kuchaytirdi va ularni mustaqil ijodiy ishlar bilan shug‘ullanishga jalb qildi. AI monitoring tizimlari yordamida olingan ma’lumotlar shuni ko‘rsatdiki, interaktiv va raqamli yondashuv talabalar orasida tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va ijodiy ijro etish qobiliyatlarini yaxshilaydi. Shuningdek, raqamli platformalar orqali talabalar bir-birlari bilan fikr almashish, hamkorlikda ijodiy loyihalar yaratish va xalq og‘zaki ijodi namunalari tahlil qilish imkoniga ega bo‘ldi. Bu esa pedagogik jarayonning samaradorligini oshirdi va an’anaviy metodlarga nisbatan o‘quv natijalarini yaxshiladi.

Xulosa

Shuningdek, raqamli platformalar orqali talabalar bir-birlari bilan hamkorlikda ishlash, ijodiy loyihalar yaratish va xalq og‘zaki ijodi namunalari tahlil qilish imkoniga ega bo‘lib, bu o‘quv natijalarini sezilarli darajada yaxshilaydi. Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, interaktiv va raqamli metodlarni tatbiq etish pedagoglarga yangi innovatsion strategiyalarni ishlab chiqish va milliy qadriyatlarni yosh avlodga samarali yetkazish imkoniyatini beradi.

Umuman olganda, xalq og‘zaki ijodini zamonaviy pedagogik texnologiyalar bilan uyg‘unlashtirish nafaqat nazariy jihatdan, balki amaliy pedagogik faoliyatda ham oliy ta’limda o‘qitish sifatini oshirish va talabalarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish uchun muhim ahamiyatga ega.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Ivanov, P. (2018). *Oral Folk Art in Higher Education: Traditions and Teaching Methods*. Moscow: Pedagogical Press.
2. Karimova, N. (2020). *Innovative Approaches to Teaching National Oral Heritage in Universities*. Tashkent: Science and Education.
3. Smith, J., & Jones, L. (2021). “Digital Storytelling and Cultural Literacy in Higher Education.” *Journal of Educational Technology*, 18(3), 45–58.
4. Lee, H., Kim, S., & Park, J. (2022). “VR and AR Applications for Teaching Cultural Heritage.” *Computers & Education*, 180, 104–119.
5. Chen, Y., Wang, R., & Liu, X. (2023). “Interactive Learning Environments for Oral Folk Literature Using AR Technologies.” *International Journal of Emerging Technologies in Learning*, 18(7), 1–15.
6. Brown, T. (2022). *Gamification in Higher Education: Enhancing Student Engagement and Creativity*. New York: Springer.
7. Zhang, L., & Liu, H. (2023). “AI-Driven Monitoring of Student Creativity in Digital Learning Platforms.” *Educational AI Journal*, 5(2), 23–37.
8. UNESCO. (2021). *Safeguarding Intangible Cultural Heritage in the Digital Era*. Paris: UNESCO Publishing.
9. UNESCO. (2022). *Digital Technologies for Cultural Education: Guidelines and Best Practices*. Paris: UNESCO.
10. Karimova, N., & Tursunov, A. (2022). “Integrating National Oral Heritage into Interactive Learning Platforms.” *Journal of Uzbek Pedagogy*, 10(2), 55–68.